

KESAHAN DAN KEBOLEHPERCAYAAN SKALA KEBIMBANGAN SOSIAL REMAJA (SKSR)

Mahzam b. Mohd Saad

Institut Pendidikan Guru Kampus Pendidikan Teknik

Aslina bt. Ahmad

Universiti Pendidikan Sultan Idris

ABSTRAK

Objektif kajian ini adalah untuk melihat kesahan dan kebolehppercayaan instrumen Skala Kebimbangan Sosial Remaja (SKSR). Instrumen ini merupakan instrumen yang diterjemahkan daripada *Social Anxiety Scale – Adolescent (SAS-A)* yang dikemukakan oleh La Greca dan Lopez (1998). SKSR digunakan untuk mengukur kebimbangan sosial dalam kalangan remaja. Terdapat tiga subskala di dalam SKSR iaitu Takut Penilaian Negatif (TPN), Pengasingan Sosial dan Kemurungan-Baharu (PSK-Baharu), dan Pengasingan Sosial dan Kemurungan-Umum (PSK-Umum). Kajian ini dijalankan dalam dua fasa kajian. Fasa 1 melihat nilai ketekalan instrumen, dan kedua, analisis faktor. Sebanyak 274 orang pelajar remaja sekolah yang berumur antara 16 hingga 18 tahun di Terengganu dan Kelantan terlibat dalam kajian ini. Dapatan kajian menunjukkan nilai ketekalan dalaman ialah .89 bagi keseluruhan skala, .92 bagi subskala TPN, dan .94, bagi subskala PSK (Baharu), dan 0.89 bagi subskala PSK-Umum. Hasil dapatan juga menunjukkan tiga faktor mempunyai *eigenvalues* melebihi 1.0. Faktor 1 mempunyai lapan item menyumbang sebanyak 35.6% varian (variance), manakala faktor 2 mempunyai enam item yang menyumbang sebanyak 23.3% varian, dan faktor 3 yang mempunyai 4 item menyumbang sebanyak 13.2% varian, menjadikan jumlah keseluruhan varian ialah 72.03%.

KATA KUNCI: Skala Kebimbangan Sosial, remaja sekolah, indeks ketekalan dalaman, analisis faktor

ABSTRACT

The objective of this study is to examine the validity and reliability of the instrument Adolescent Social Anxiety Scale (SKSR). Instrument is an instrument that translates from Social Anxiety Scale - Adolescent (SAS -A) presented by La greca and Lopez (1998). SKSR used to measure social anxiety among three subscale remaja. Terdapat in SKSR the Fear of Negative Evaluation (TPN), Social Isolation and Depression - New (New - PSK), and the Social Isolation and Depression - General (PSK - General). The study was conducted in two phases of the study. Phase 1 to see the consistency of the instrument, and the second factor analysis. A total of 274 adolescent students aged 16 to 18 years in Rajasthan and Bihar participated in this study. The result shows the internal consistency for the overall scale ILH .89, .92 for TPN subscale, and .94, for the subscale PSK (New), and 0.89 for the subscale PSK - General. The results also showed three factors had eigenvalues above 1.0. Factor 1 has eight items accounted for 35.6% of variance (variance), while the second factor has six items accounted for 23.3% variance, and factor 3 of 4 items accounted for 13.2% variance, bringing the total variance is 72.03%.

KEYWORDS: Social Anxiety Scale, school teenagers, internal consistency index, factor analysis

PENGENALAN

Kebimbangan sosial merupakan satu daripada tiga gangguan tingkah laku yang biasa dialami oleh orang dewasa dan merupakan salah satu gangguan yang paling kerap dialami oleh golongan remaja. Kebimbangan sosial telah mula diperkenalkan sebagai satu entiti diagnostik pola perilaku abnormal yang dikelaskan dalam manual Gangguan Mental atau *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder* iaitu DSM-IV (American Psychiatry Association, 2000). Walau pun pada masa lalu, kebimbangan sosial telah dikategorikan sebagai kecelaruan kebimbangan yang dibiarkan (Liebowitz, Heimberg, Fresco, Travers, & Stein, 2000) namun sejak kebelakangan ini, kajian lebih berfokus kepada penilaian dan rawatan untuk menangani masalah ini. Untuk menilai kebimbangan sosial, instrumen diperlukan. Instrumen yang baik merupakan instrumen yang mempunyai kesahan dan kebolehppercayaan yang boleh diterima untuk digunakan bagi membantu penilaian dan rawatan yang diperlukan.

Kebimbangan sosial merupakan perasaan takut atau pengalaman tidak selesa dalam pelbagai konteks sosial sama ada interaksi formal atau tidak formal yang lahir akibat rasa takut akan diperhatikan atau dinilai secara negatif oleh orang lain (Albano & Detweiller, 2001). Banyak kajian telah dijalankan untuk melihat tahap usia bermulanya

keimbangan sosial. Walaupun terdapat beberapa pengkaji menjalankan kajian terhadap kanak-kanak (Thompson & Limber, 1990), kebanyakan kajian memberikan fokus kepada kanak-kanak sekitar usia lima tahun. Kajian mendapati keseimbangan sosial bermula pada seseorang pada usia lima tahun dan seterusnya meningkat sehingga mencecah usia remaja (Khashani, Golding, Bunam, Hough, Escobar, Wells, & Bouer, 1989). Jika dilihat dari segi jantina pula, remaja perempuan dikatakan mempunyai keseimbangan sosial yang lebih tinggi dibanding remaja lelaki (La Greca & Lopez, 1998).

Kajian menunjukkan keseimbangan memberikan kesan kepada golongan remaja. Walaupun keseimbangan sosial memberi kesan yang negatif, namun hingga kini hanya terdapat dua instrumen yang telah dibina untuk menilai dan mengenal pasti keseimbangan sosial dalam kalangan remaja iaitu *Social Phobia and Anxiety Inventory* atau SPAI (Turner, Biedel, Dancu & Stanley, 1998) dan *Social Anxiety Scale for Adolescents* atau SAS-A oleh La Greca dan Lopez pada tahun 1998.

SAS-A merupakan adaptasi daripada *Social Anxiety Scale for Children-Revised* (SASC-R) yang dikemukakan oleh La Greca dan Stone (1993). Asas konseptual instrumen ini merupakan hasil kajian Watson dan Friend (1969) dan Leary (1983). SAS-A mengandungi 22 item di mana 18 item merupakan pernyataan sendiri negatif seperti “saya risau tentang pandangan orang lain terhadap saya” dan 4 item sebagai pernyataan sendiri pelengkap atau ‘*filler*’ seperti “saya suka bersukan”. Setiap item diberikan skala 1 hingga 5 berdasarkan 5 poin skala Likert mengikut berapa banyak atau sejauhmana item tersebut “benar tentang anda”. Skala 1 menunjukkan (tidak benar sama sekali) hingga skala 5 (sepanjang masa). SAS-A mempunyai 3 subskala iaitu Takut Penilaian Negatif (TPN), Pengasingan Sosial dan Kemurungan-Baharu (PSK-Baharu), dan Pengasingan Sosial dan Kemurungan-Umum (PSK-Umum).

Terdapat 8 item dalam subskala TPN, 6 item untuk PSK-Baharu, dan 6 item untuk PSK-Umum. Item TPN merupakan pernyataan sendiri berkaitan keseimbangan terhadap penilaian negatif yang diberikan kepada dirinya. PSK-Baharu pula merangkumi item yang menggambarkan keseimbangan dalam situasi dan rakan yang baharu, manakala item PSK-Umum merupakan pernyataan sendiri tentang keseimbangan terhadap apa-apa sahaja situasi atau kenalan. Pengiraan skor dilakukan dengan mencampurkan skor bagi keseluruhan item kecuali 4 item pelengkap atau ‘*filler*’. Oleh itu skor bagi subskala TPN adalah di antara 1 hingga 40, bagi PSK-Baharu adalah di antara 1 hingga 30 dan bagi PSK-Umum adalah di antara 1 hingga 20. Manakala skor keseluruhan item adalah di antara 1 hingga 90. Skor 50 atau lebih menunjukkan tahap keseimbangan sosial yang tinggi dan dicadangkan sebagai skor penentu bagi menggambarkan keseimbangan sosial yang memerlukan rawatan signifikan secara klinikal.

Kebanyakan kajian mendapati skala SAS-A ini mempunyai nilai kesahan dan kebolehpercayaan yang tinggi dalam mengukur keseimbangan sosial sama ada bagi sampel biasa atau klinikal (Storch, Eisenberg & Roberti, 2003). Walaupun SAS-A telah menunjukkan kebolehpercayaan uji-uji semula dan kesahan konstruk yang baik bagi populasi yang menggunakan bahasa Inggeris, namun setakat ini kesahan dan kebolehpercayaan instrumen SAS-A dalam bahasa Inggeris masih perlu dikaji untuk mengukur keseimbangan sosial remaja di Malaysia. Instrumen SAS-A telah diterjemah ke dalam bahasa Melayu menjadi SKSR atau Skala Kebimbangan Sosial Remaja.

Objektif kajian ini adalah untuk melihat kesahan dan kebolehpercayaan instrumen SKSR bagi mengukur keseimbangan sosial golongan remaja yang menggunakan bahasa Melayu. Objektif kajian ini juga adalah untuk memastikan bahawa struktur konstruk adalah sebagaimana yang dicadangkan oleh La Greca dan Lopez (1998).

METODOLOGI

Sebelum instrumen SKSR diedarkan, proses penterjemahan telah dilakukan bagi memastikan bahawa kesahan instrumen diperolehi. Menurut Mallinkrodt dan Wang (dalam Heppner et al., 2008), prosedur untuk mendapatkan kesahan instrumen melibatkan penterjemahan, penterjemahan semula dan semakan. Oleh itu, prosedur pertama kajian ini melibatkan proses penterjemahan daripada versi bahasa Inggeris kepada versi bahasa Melayu. Pada peringkat ini, penterjemahan telah dilakukan oleh seorang pakar bahasa. Prosedur kedua melibatkan penterjemahan semula daripada bahasa Melayu kepada bahasa Inggeris. Proses ini dijalankan untuk menyemak ketepatan bahasa dan kefahaman item. Oleh itu, penterjemahan semula ini telah dilakukan oleh pendidik bidang bahasa dan bidang Psikologi. Seterusnya, perbandingan antara versi asal (SAS-A) dengan versi terjemahan (SKSR) telah dilakukan oleh pakar bahasa dan pakar bidang. Selain itu, analisis faktor menggunakan *principal component* (PC) juga digunakan untuk menganalisis kesahan konstruk SKSR.

Kajian ini merupakan kajian tinjauan yang dijalankan ke atas 274 pelajar remaja sekolah yang berumur di antara 16 hingga 18 tahun di Terengganu dan Kelantan. Dalam mentadbir kajian ini, pengkaji telah mendapat bantuan daripada Guru Bimbingan dan Kaunseling di sekolah yang terbabit. Peserta kajian telah diberikan instrumen SKSR. Masa yang diberikan untuk memberikan respon kepada SKSR ialah 15 hingga 20 minit. Kebolehpercayaan SKSR dilihat berdasarkan skor Alpha Cronbach.

DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian dihuraikan dengan analisis deskriptif, diikuti dengan dapatan untuk indeks ketekalan dalaman, dan analisis item, serta diakhiri dengan analisis faktor.

Analisis deskriptif

Hasil kajian dalam Jadual 1 menunjukkan secara keseluruhan, skor min kebimbangan sosial remaja perempuan lebih tinggi daripada skor min remaja lelaki. Skor min remaja perempuan ialah 70.25 dengan sisihan piawai 14.56 berbanding skor min remaja lelaki iaitu 68.97 dengan sisihan piawai 14.04.

Jadual 1. Skor Min dan Sisihan Piawai SKSR mengikut Jantina

Jantina	Skor Min	Sisihan Piawai
Lelaki	68.97	14.04
Perempuan	70.25	14.56

Indeks ketekalan dalaman

Ketekalan atau kebolehpercayaan dalaman untuk Skala Kebimbangan Sosial Remaja (SKSR) secara keseluruhan dan subskala telah dikira dengan menggunakan Alpha Cronbach. Jadual 2 menunjukkan nilai ketekalan dalaman ialah .89 bagi keseluruhan skala, .92 bagi subskala TPN, .94 bagi subskala PSK-Baharu dan .89 bagi subskala PSK-Umum.

Jadual 2. Kebolehpercayaan alat ukur SKSR dan subskala SKSR

Dimensi	Min	Sisihan Piawai	Cronbach Alpha
SKSR	69.75	14.35	.89
TPN	28.79	6.72	.92
PSK-Baharu	17.51	6.72	.94
PSK Umum	11.05	3.85	.89

Analisis item

Analisis item dijalankan untuk mengenal pasti mutu item yang terkandung dalam alat ukur Skala Kebimbangan Sosial Remaja. Item yang bermutu adalah item yang mempunyai nilai alpha sekiranya disingkirkan (alpha if item deleted) lebih besar daripada nilai alpha standard (standardized item alpha).

Hasil dapatan dalam Jadual 3 menunjukkan kesemua item mempunyai nilai yang bermutu kecuali item 7 yang merupakan item 'filler'.

Jadual 3. Keputusan Analisis Item Alat Ukuran SKSR

No. item	Pernyataan item	Nilai alpha jika item disingkirkan
1	Saya bimbang melakukan sesuatu yang baharu di hadapan orang lain.	.89
2	Saya suka melakukan perkara bersama-sama kawan-kawan saya.	.89
3	Saya bimbang jika diusik.	.89
4	Saya segan bergaul dengan orang yang tidak saya kenali.	.89

5	Saya hanya bercakap dengan orang yang saya kenali.	.88
6	Saya syak rakan-rakan sebaya mengumpat saya di belakang.	.89
7	Saya gemar membaca.	.90
8	Saya risau tentang pandangan orang terhadap saya.	.89
9	Saya takut orang lain tidak akan menyukai saya.	.89
10	Saya rasa berdebar apabila bercakap dengan rakan sebaya yang tidak dikenali.	.88
11	Saya suka bersukan.	.89
12	Saya risau tentang apa yang orang cakap tentang saya.	.89
13	Saya rasa berdebar apabila berjumpa dengan orang yang baru dikenali.	.89
14	Saya bimbang orang lain tidak akan menyukai saya.	.89
15	Saya tidak bercakap apabila berada dalam kalangan orang lain.	.88
16	Saya suka melakukan perkara bersendirian.	.89
17	Saya merasakan bahawa orang lain suka mengejek saya.	.89
18	Jika bertelagah, saya takut orang itu tidak menyukai saya.	.89
19	Saya bimbang mengajak orang lain untuk bekerjasama kerana takut orang itu menolak pelawaan saya.	.88
20	Saya rasa berdebar apabila berhadapan dengan orang tertentu.	.88
21	Saya segan walaupun bergaul dengan rakan sebaya yang dikenali.	.89
22	Amat sukar untuk saya meminta bantuan orang melakukan sesuatu.	.89

Analisis faktor Skala Kebimbangan Sosial Remaja (SKSR)

Analisis faktor digunakan sebagai teknik penjelajahan (*exploratory*) untuk membuat kesimpulan tentang struktur sesuatu set pemboleh ubah. Teknik analisis komponen asas atau principal component (PC) digunakan untuk menganalisis kesahan konstruk SKSR. Sebelum menganalisis data, empat andaian asas perlu dipenuhi dengan menggunakan pengujian multivariat seperti *normality*, *linearity* dan *homocedascity* (Hair et al., 2010) sebelum diuji dengan menggunakan kaedah faktor pemuatan .40. Dalam mengenal pasti faktor muatan (*factors loading*) yang signifikan berdasarkan saiz sampel ($n = 275$) pada nilai alpha .05 dan aras kuasa (*power level*) 80 peratus, nilai faktor muatan yang diterima ialah .35 (Hair, et al, 2010). Selain kesiginifikan dari segi statistik (*statistical significance*), kesiginifikan praktikal (*practical signifance*) turut diambilkira. Hair, et al. (2010) berpendapat faktor muatan lebih kurang $\pm .50$ atau lebih dianggap sebagai mempunyai nilai signifikan yang praktikal, manakala muatan melebihi .70 dianggap baik. Oleh itu, item yang mempunyai nilai muatan $<.50$ dalam komponen matrik yang diputar (*rotated component matrix*) atau nilai kurang daripada $<.50$ dalam *communalities* perlu dikeluarkan. Berdasarkan kajian simulasi Monte Carlo, dicadangkan hasil analisis perlu hanya mengekalkan item yang mempunyai nilai melebihi .40. Nilai *communality* (*Comm*) pemboleh ubah merujuk kepada varian yang dianggarkan dikongsi bersama bagi setiap item yang diwakili oleh setiap faktor (konstruk).

Ujian Bartlett's Sphericity digunakan untuk melihat keseluruhan korelasi antara pemboleh ubah dalam matrik korelasi. Ujian Barlett's Sphericity menunjukkan nilai alpha yang signifikan pada aras .05 iaitu $\chi^2(153)=4.351$, $p=.000$, manakala nilai Kaiser-Meyer-Oklin iaitu pengukuran kecukupan data (*measure of sampling adequacy*) secara keseluruhan ialah .828. Dapatan juga menunjukkan darjah inter-korelasi antara item berdasarkan nilai *measure of sampling adequacy* (MSA) yang melebihi .60 memenuhi syarat untuk menggunakan komponen faktor analisis (PCA) seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4.

Setelah 22 item melalui prosedur *varimax rotation* dan empat item *filler* dikeluarkan, hasil analisis faktor bagi SKSR diperolehi. Hasil dapatan dalam Jadual 4 menunjukkan tiga faktor yang mempunyai nilai eigen melebihi 1.0. Jumlah varian yang diperolehi ialah 72.03%, iaitu melebihi tahap 60 peratus yang ditetapkan bagi penyelidikan dalam bidang pendidikan dan kajian sosial (Hair, et al., 2010). Selain itu, nilai *Communalities* (*Comm*) bagi semua item melebihi .50 kecuali item 12. Namun, faktor muatan (*factor loadings*) bagi kesemua item didapati melebihi .60.

Jadual 4 juga menunjukkan faktor 1 mempunyai lapan item menyumbang sebanyak 35.6% varian, manakala faktor 2 yang mempunyai enam item pula didapati menyumbang sebanyak 23.3% varian, dan faktor 3 yang mempunyai 4 item menyumbang sebanyak 13.2% varian. Jumlah keseluruhan varian ialah 72.03%.

Jadual 4. *Rotated component matrix, communalities, Eigen values dan Total variance explained* bagi SKSR.

No. item	Item	Faktor Loading			MSA	Comm
		Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3		
SKSR3	Saya bimbang jika diusik	.81			.89	.66
SKSR6	Saya syak rakan-rakan sebaya mengumpat saya di belakang	.75			.84	.59
SKSR8	Saya risau tentang apa yang orang lain fikirkan tentang saya	.83			.87	.71
SKSR9	Saya takut orang lain tidak akan menyukai saya	.87			.83	.78
SKSR12	Saya risau tentang apa yang orang cakap/katakan tentang saya	.60			.88	.42
SKSR14	Saya bimbang orang lain tidak akan menyukai saya	.89			.79	.82
SKSR17	Saya merasakan bahawa orang lain suka mengejek saya	.72			.67	.60
SKSR18	Jika bertelagah, saya takut orang itu tidak akan menyukai saya	.81			.77	.67
SKSR10	Saya rasa berdebar apabila bercakap dengan rakan sebaya yang tidak dikenal		.82		.83	.76
SKSR13	Saya rasa berdebar apabila berjumpa dengan orang yang baru dikenali		.85		.89	.74
SKSR20	Saya rasa berdebar apabila berhadapan dengan orang tertentu		.82		.91	.69
SKSR5	Saya hanya bercakap dengan orang yang saya kenali		.86		.85	.77
SKSR4	Saya segan bergaul dengan orang yang tidak saya kenali		.90		.82	.82
SKSR1	Saya bimbang melakukan sesuatu yang baharu di hadapan orang lain		.87		.84	.78
SKSR15	Saya tidak bercakap apabila berada dalam kalangan orang lain			.72	.87	.65
SKSR19	Saya bimbang mengajak orang lain untuk bekerjasama kerana takut orang itu menolak pelawaan saya			.86	.83	.81
SKSR21	Saya segan walaupun bergaul dengan rakan sebaya yang dikenali			.89	.69	.81
SKSR22	Amat sukar untuk saya meminta bantuan orang melakukan sesuatu			.89	.81	.83
<i>Eigenvalues</i>		6.41	4.19	2.37		
<i>Total variance explained</i>		72.3%				

RUMUSAN DAN PERBINCANGAN

Hasil dapatan kajian ini konsisten dengan kajian La Greca dan Lopez (1998) dan Inderbitzen dan Walters (2000). Dapatan kajian ini menyokong penggunaan SKSR sebagai instrumen untuk mengukur kebimbangan sosial dalam budaya dan bahasa yang berbeza, iaitu remaja yang menggunakan bahasa Melayu. Dapatan kajian turut mendapati min skor kebimbangan sosial remaja perempuan didapati lebih tinggi secara keseluruhan berbanding dengan remaja lelaki. Dapatan ini juga konsisten dengan Fehm et al. (2005) dan La Greca, M. A., & Lopez, N. (1998). Secara rumusannya, kajian ini membuktikan bahawa Skala Kebimbangan Sosial Remaja yang merupakan SAS-A yang telah diterjemahkan ke dalam Bahasa Melayu boleh digunakan untuk melihat tahap kebimbangan sosial remaja di Malaysia. SKSR disyorkan digunakan oleh pengkaji, guru, ibu bapa, khususnya Guru Bimbingan dan Kaunseling yang dapat membantu perkembangan diri yang positif dalam kalangan remaja agar mereka terhindar daripada apa-apa perlakuan yang boleh memudaratkan diri mereka dan menjadikan harapan negara suatu realiti.

RUJUKAN

- Albano, A. M., & Detweiler (2001). The development and the clinical impact of social anxiety and social phobia in children and adolescents. Dlm. S.G. Hofmann & P. M. DiBartolo (Eds.), *Social phobia and social anxiety: An integration* (hh. 162-178). New York, NY: Plenum Press.
- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorder* (4th ed., text revision). Washington, DC: Author.
- Fehm, L., Pelissolo, A., Furmark, T., & Wittchen, H. U. (2005). Size and burden of social phobia in Europe. *European Neuro Psychopharmacology*, *15*, 453-462.
- Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspectives* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Heppner, P. P., Wampold, B. E., & Kivlighan, D. M. (2008). *Research design in counseling* (3rd ed.). Belmont, CA: Thomson.
- Inderbitzen-Nolan, H. M., & Walter, K. S. (2000). Social anxiety scale for adolescents: Normative data and further evidence of construct validity. *Journal of Clinical Child Psychology*, *29*(3), 360-371.
- Khashani, J. H., Golding, J. M., Bunam, A., Hough, R. L., Escobar, J. I., Wells, K. M., & Bouer, R. (1989). Anxiety disorder among Mexican-Americans and non-Hispanic whites in Los Angeles. *Journal of Nervous and Mental Disease*, *177*, 202-209.
- La Greca, M. A., & Lopez, N. (1998). Social anxiety among adolescents: Linkages with peer relations and friendships. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *26*, 83-94.
- La Greca, M. A., & Stone, W. L. (1993). Social anxiety scale for children- Revised: Factor structure and concurrent validity. *Journal of Clinical Psychology*, *22*, 17-27.
- Liebowitz, M. R., Heimberg, R. G., Fresco, D. M., Travers, J., & Stein, M. B. (2000). Social phobia or social anxiety disorder: What's in a name? *Archives of General Psychiatry*, *57*(2), 191-192.
- Turner, S. M., Beidel, D. C., Dancu, C. V., & Keys, D. J. (1986). Psychopathology of social phobia and comparison to avoidant personality disorder. *Journal of Abnormal Psychology*, *95*, 389-394.
- Thompson, R. A., & Limber, S. P. (1990). Social anxiety in infancy: Stranger and separation anxiety. Dalam H. Leitenberg (Ed.), *Handbook of social anxiety*. New York, NY: Plenum.
- Watson, D., & Friends, R. (1969). Measurement of social evaluative anxiety. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *33*, 448-457.